

La tribuna

La colonització de la política per l'ètica

Estem davant el creixement d'una demagògia simplista que diu maldir la incompetència dels polítics

FERRAN

Goya

El president d'Uruguai, **Pepe Mujica**, em cau molt bé; suposo, que tinc un sentiment similar a milions de ciutadans del primer món.

Afegiria que, en el meu cas, tinc amics uruguaians que han dipositat des de fa anys moltes esperances en el Frente Amplio.

Tanmateix, actualment em trobo una mica desconcertat davant el màrqueting polític-ètic que fan les *mass media* del seu mode de vida, de la seva austeritat, la seva crítica del consumisme i de l'individualisme o la seva elecció de viure en la chacra en Rincón del Cerro, *renunciant* a la residència presidencial de **Suárez** situada en el Prado, al centre de Montevideo.

Perquè **Pepe** no és el primer president uruguaià que refusa ocupar la residència oficial; el seu predecessor **Tavaré Vázquez** –també del Frente Amplio– va continuar vivint en el seu propi pis, com ho fan **Àngela Merkel** o **Toni Martí**.

El cas és que parlem molt de l'austeritat de **Pepe Mujica**, del seu VW escarabat i molt poc de la política real –una barreja de polítiques progressistes i d'altres immobilistes– que fa el Frente Amplio a l'Uruguai. Aquest país, va evitar el 2011, igual que Andorra, ser a la llista de paradisos fiscals, signant de pressa i corrents dotze convenis d'intercanvi d'informació. Avui dia, la banca uruguaiana continua sent una de les més opaques del món i no passa una setmana sense que la premsa no es faci ressò d'un cas d'evasió fiscal de personatges de la política, l'esport o l'empresa aprofitant la manca de transparència fiscal d'Uruguai. No crec que el manteniment d'un sistema de paradís fiscal sigui la millor forma de solidaritat i de lluita contra la pobresa. També he pogut constatar que cap govern uruguaià (ni blanc, ni colorado, ni fren-

teamplista) sembla disposat a qüestionar seriosament el règim peculiar de *Zonas Francas*, que perjudica l'economia –en alguns casos el medi ambient– dels països veïns i, amb les exoneracions fiscals, els ingressos del propi estat uruguaià. El cas de les plantes de cel·lulosa multinacionals de Fray Bentos al riu Uruguai ha estat el causant d'una greu crisi amb els seus veïns argentins. L'habilitat comunicativa de **Pepe** i/o la manca de professionalitat de la premsa va escamotejar el fons –ambiental, econòmic i de veïnatge– del conflicte, per ressaltar l'anècdota de la frase molt incorrecta de **Mujica**: «Esta vieja es peor que el tuerto». La *vieja* era **Cristina Fernández** i el *tuerto* el difunt **Nestor Kirchner**.

El cas de **Pepe Mujica**, és un para-

La reacció d'alguns polítics ha estat el fer dels sermons ètics el component bàsic del seu discurs polític

digma de la sobrevaloració de la predicació moral en aquest moment de crisi econòmica i desencantament polític; és notori que avui dia el prestigi de l'activitat política està a ras de terra, molt per sota d'altres activitats com l'economia, la indústria, l'esport o la predicació moral, que estan lluny de ser sotmeses als mateixos criteris de qualitat que la política. Buidada de contingut, l'activitat política democràtica acaba supeditada i colonitzada per l'economia, les finances globalitzades i els «valors morals».

La reacció d'alguns polítics ha estat el fer dels sermons ètics el component bàsic del seu discurs polític; a Espanya l'expresident de Catalunya ha estat un expert en aquest art; abans –quan era president– exhibint els viatges en taxi a La Moncloa, amb les llaunes d'anxoves i ara, omnipresent en tertúlies i xarxes socials. A Andorra, també trobem exministres i exconsellers generals que han passat directament (sense la més mínima autocrítica) de beneficiaris de l'establishment a *indig-*

nats de pro.

Arreu, gent provinent d'esferes d'activitat molt dispers –empresaris, periodistes, jutges, professors– brandeixen, com argument principal (i sovint únic) la crítica moral a «la casta» política, quin crim de lesa majestat ha estat el fet que van arribar a l'escena política abans que ells. Com ha senyalat **Daniel Innerarity** aquesta èmfasi en els valors i en els ideals per sobre de les regles i els drets, és una mostra de com el recurs a la moral debilita altres punts de vista i altres nivells de la realitat molt importants com són la política i el dret els quals tenen una lògica específica tan digna de respecte com la lògica moral o la lògica econòmica.

EL CERT és que, com han demostrat les darreres eleccions europees, estem davant el creixement d'una demagògia simplista que diu maldir la incompetència dels polítics, quan en realitat el que fan és denigrar les exigències de la vida democràtica.

Fa divuit anys, després de la victòria d'**Aznar** a les eleccions generals espanyoles, **Fernando Savater** en un lúcid article (*Miedo a una izquierda antipopular*) insistia en una evidència moltes vegades oblidada: «La política només pot millorar-se amb mesures polítiques i no amb jaculatories morals», i citava **Baruch de Spinoza**: «... un Estat, la salvació del qual depèn de la bona fe d'algú, i els negocis del qual només estan ben administrats si aquells que els dirigeixen volen fer-ho amb honradesa, no serà pas estable. Contràriament, perquè pugui mantenir-se, els seus assumptes públics han d'estar organitzats de tal manera que aquells que els administren, tant si es guien per la raó com per la passió, no puguin sentir-se induïts a ser deslleials o a actuar de mala fe. Així, doncs, per a la seguretat de l'Estat no importa què és allò que impulsa els homes a administrar bé les coses, si aquestes estan ben administrades. En efecte, la llibertat d'esperit o fortalesa és una virtut privada, mentre que la virtut de l'Estat és la seguretat». ≡ militant del PS